

nzda şöyle demiştiniz: "Bir dönemde Yahudiler her türlü kötülükten sorumlu tutuldu, bugün ise Türkiyeliler". Günümüz Federal Almanya'sındaki yabancı düşmanlığının o dönemden kalan önyargılar üzerinde filizlendiği söylenebilir mi?

F. Salm: Tüm ülkelerde olduğu gibi, Almanya tarihinde de iki düşünce, iki dünya görüşü olagelmıştır. Bunlardan birisi demokratik-ilerici, diğeri de tutucu-sömürücü dünya görüşüdür.. Tutucu-sömürücü dünya görüşü tarihte zaman zaman, Nazi döneminde olduğu gibi, ırkçılığı akıl almaz ölçülere varırmıştır. Gerici dünya görüşünün arkasında, bugün de olduğu gibi, tarihin her döneminde büyük sermayenin çıkarları yer almıştır.

1932 yılında Almanya'da 7 milyon işsiz vardı. Ülkeyi açlık ve yoksulluk sarmıştı. Bu durumun sorumlusu olan sınıf "suçlu" aradı ve buldu. "Yahudiler başımızın belası" parolası, büyük sermayenin finanse ettiği Naziler tarafından tüm ülkede haykırıldı.

İşte "önyargılar" demiştiniz, önyargılar kendiliğinden oluşmaz, hedefli propagandalar ile oluşturulur. Bu, günümüzde de böyledir.

● Türkiye Postası: İkinci dünya savaşı sırasında Almanya'da milyonlarca yabancı tutsak işçi vardı. Bunların durumu ve Alman işçilerle ilişkileri nasıldı?

F. Salm: Bu soruya genel anlamda bir yanıt vermek güç. Ben o dönemde Mannheim'daki büyük bir işletmede çalışırken olayların da içindeydim. Mannheim'daki belli başlı büyük işletmelerde (özellikle silah sanayiinde) çeşitli ülkelerden getirilmiş ve zorla çalıştırılan yabancı işçilerin sayısı 10 binden fazlaydı. Tabii ki işçilere hiçbir ücret verilmiyordu. Sandhofen yöresindeki Gustav Wiederkehr okulu kapatılıp esir kampı yapılmıştı. Burada tutsak edilen 1060 insan Daimler-Benz (Mercedes) firmasında zorla çalıştırılıyordu. Firma yönetiminin başvurusu üzerine nazi elebaşları tarafından Natzweiler

İsviçre Kimya ve Kağıt İşçileri Sendikası (GTCP) Sekreteri Mathias Bonert sorularımızı yanıtladı

"İsviçre her zaman bir göçmen ülkesi oldu ama..."

Türkiye Postası: Okurlarımıza önce İsviçre'deki sendikalar konusunda bilgi verir misiniz?

M. Bonert: İsviçre'de sendikalar politik-dinsel yönelimlidir. En azından böyle ortaya çıkmışlardır. En önemli ve en güçlü çatı örgütü İsviçre Sendikalar Birliği'dir. Sosyal demokrat partiye yakındır. Buna bağlı sendikaların 456 bin üyesi vardır. Hristiyan-Ulusal Sendikal Birlik vardır ve ona bağlı sendikaların üye sayısı 109 bindir. Bir de 23 bin üyesi olan İsviçre Hür İşçi Birliği bulunuyor. Ayrıca bunların hiçbirine bağlı olmayan sendikalar da var.

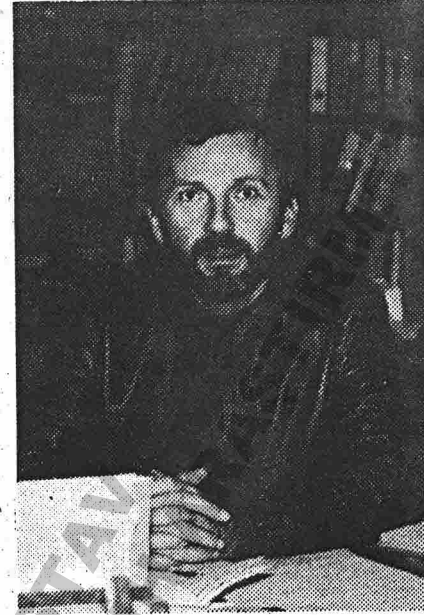
Türkiye Postası: Sendikal hareketteki bu bölünmüşlüğün nedeni?

M. Bonert: Bu durumun en temel nedenlerinden birisi, soğuk savaş yıllarında birçok sendikada bölücü kararlar alınmış olmasıdır. Örneğin, partilerini, yani İsviçre Emek Partisi'ni terketmeyen komünistleri sendikalardan attılar. Bu bölücü tutum bizim sendikamız içinde ve işletmelerde de ortaya çıktı. Ancak daha o zamanlarda bile sendikamız GTCP savaştan bir sendikayı ve "kızıl sendika" diye anılıyordu. Bu bölünmüşlük patronların işine yarıyor. Çünkü patronlar, sendikal hareketin parçalanmasından yararlanarak her zaman toplu iş sözleşmelerine daha baştan avantajlı bir biçimde oturuyorlar. Kısaca söyleysek, işçi ve sendikal hareketimizin önündeki temel görev bu bölünmüşlüğün üstesinden gelmek, birliği sağlamaktır.

Türkiye Postası: Sendikamızın örgütlü olduğu işkollarında küçümsenmeyecek ölçüde yabancı işçi, onların arasında da Türkiyeliler çalışıyor. Bu nedenle sendikamızı bize tanıtmamızı isterdik.

M. Bonert: Sendikamız çok büyük bir sendika olmamasına karşın, önemli bir sendikadır. Çünkü bankalarla birlikte büyük kimya sanayi, İsviçre'deki en önemli işkollarını oluşturuyor. Daha somut söyleysek, söz konusu olan üç çökuluslu kimya tekeldir: Ciba-Geigy, Hoffman-La Roche ve Sandoz. Üyelerimizin büyük bölümü bu tekelde çalışıyor ve buralarda sendikalaşma oranları farklı düzeylerde. Ciba-Geigy'de yüzde 60, Hoffman-La Roche'da yüzde 25, Sandoz'da yüzde 35'dir. Bu duruma iyi denilebilir, fakat yetersizdir.

Türkiye Postası: Genel olarak yabancı işçilerin sendikalaşma oranı nedir?

MATHIAS BONERT
Demokrat ve ilerici bir sendikacı

35'ini yabancı işçiler oluşturuyor.

Türkiye Postası: Yabancı işçiler, yani göçmenler üzerinde durmak istiyoruz. Göçmen işçiler İsviçre için ne ifade ediyor?

M. Bonert: Göçmenler, sürgündekiler sorunu, bir hayli karmaşık bir sorun, fakat şöyle bir anlatmaya çalışayım. Bugünün İsviçre'si her zaman bir göçmen ülkesi olmuştur. Ancak, zamanla göçmen işçilerin ya da göçmenlerin yapısı değişiyor. Örneğin, daha önceleri, el sanatkarlarından bilim adamlarına kadar yüksek düzeyde kalifiye olanlar geldi. Bunlar göçmenlerin temel yükünü oluşturdular. Onların yardımıyla İsviçre'de görülmemiş bir yükseliş gerçekleşti. Fakat bu ekonomik yükseliş 1974-76 yıllarında durdu. Göçmen işçilerin sömürsüyle büyük karlar elde etmiş olan birçok işletme kapandı, sermayeleri başka yerlere aktı ve 300 bin işyeri ortadan kalktı. Yani 300 bin işçi işsiz duruma gelecekti, ama işin ilginç tarafı bu 300 bin işsiz istatistiğe geçmedi, çünkü bunlar geri gönderildi. Bir anlamda, İsviçre böylece işsizliği ihraç etti.

Türkiye Postası: Sendikaların bu konuda tavrı ne oldu?

M. Bonert: Sendikal hareket, göçmenler ol-

yerine sürekli bir gelişimin gündemde olduğu bunun ilk kez bir refah devletinin sürekli inşasına olanak tanıdığı gibi düşünceler egemen oldu. Bu nedenle, sendikal hareket sınırsız göçmen politikasına karşı çok ender olarak eleştiri yöneltti oysa gerçek başkaydı. Yerli işçiler ise bu politikayı, kısmen başka türlü yaşadılar. Örneğin, yabancı işçiler en kötü koşullarda ve tatil günlerinde bile çalışmaya hazırıldı. Çünkü onları buna iten birçok hayaller vardı. Bir an önce memleketlerine dönüp orada bir yaşam kurabilmek, kısa zamanda çok para biriktirmek gibi. Sanıyorum, işte bu noktada sendikaların eğitici ve örgütleyici görevi olmalıydı. Oysa, işyerinde ortaya çıkan bu sorun, sendikal yaşamda hemen hemen hiç dile gelmedi. Yabancı arkadaşlarımızın örgütlenmesi geri bırakıldı. Bugün özellikle yabancıların çalıştığı düşük ücretli ve kötü çalışma koşulları olan işkollar, fiilen sendikal hareketi terk edilmiş durumdadır.

Politik sonuçlar da kötüdür: İşçi kesimi politik yaşama az katılıyor. Halkın bir kesimi aşırı sağın kucağına itildi ve düşünceme göre, henüz küçük, ama politik olarak gittikçe önem kazanan bir yabancı düşmanlığı potansiyeli oluşuyor. Bu potansiyel ilerici güçlere karşı sürülebilir. Bununla, halkın diğer kesimleri de bugün patronların istekleri doğrultusunda yontulmuş, ülke dışından gelen insanlara hiçbir politik hak tanımayan bir yabancılar yasası için kullanılabilir.

Türkiye Postası: Biz yabancıların her geçen gün daha açık karşılaştığımız bu yabancı düşmanlığının arkasında sizce ne var?

M. Bonert: Sorumlusu, insanları işgücü olarak alan ve ne onların sorunları ve duygularıyla ve ne de yerli halkın sorunları ve duygularıyla ilgilenen burjuvazidir. Yabancı düşmanlığının manevi temeli, onur kırıklığı duygusu ve lütfen yanlış anlaşılmasın, kendi yurtdunda yabancılık, yurtsuzluk duyguları oluyor. Çocuklar okullarda, işçiler fabrikalarda azınlık durumunda. Yabancıların oranının yüzde 20 olduğu koşullarda birlikte yaşamın sorunları çözümlenemiyor. Yabancılar karşı antipatiden ırkçılığa geçişle kendim çok sık karşılaşmadım, fakat yabancı düşmanlığının ve ırkçılığın oluşma içinde belirtilerinin çoğaldığı gerçek. Bu örneğin, Blick adlı gazete gibi gerici çevrelerin kışkırtmalarının sonucudur. Elbette ilerici bir insan ve sendikacı olarak yabancılar karşı kine ve yabancı düş-

yükselme olacağındanım.

Türkiye Postası : O kışımız ilginç, Polisler suzca davranışından ken, bazı basın yayınlarında gösterilmeye çağrı gibi olayda bir yabancı manlığı olmadığını demek istediniz?

Rainer Strohm : Bu hassas. Onun için so dikkatli yaklaşmak gereşüpheşiz Cevat Karayabancı olması da o yüksek etkindir. Polisler şularında bir Alman v nı bulsalardı herhalde sert davranmıyacaktı bana göre polislerin olmaları ve bu tür okurinde eğitilmemiş ol zünden öncelikle pol zince, bu tür olay gönderilmemeleri

Asıl sorumluluk onk olmadıkları bu tür gönderenlerdedir. A bancı düşmanlığı kon rıldığı için özellikle ihtiyacını duyuyorum hesiz bizim bölgemiz bancı düşmanlığı var yabancı düşmanlığı şınları sarmış filan d. Örneğin bu olayda, bölgesinde biraz salın düşünen herkes, öle ulustan olduğuna fa vermeden, olayı kına

Rita Strohm : Anlatıl re, polis memurları C tarafından uyarılmış, ölmek üzere olduğu b fakat polisler yine de

RAINER STROHM

Mathias Bonert ve Rita Strohm

25 Ocak 1985
T. Postası

M. Bonet: İsviçre Sendikeler Birliği'ne bağlı olan sendikelerin üyelerinin yüzde 35'ini yabancı işçiler oluşturuyor.

çısında çok zorlandı. Te-
rik olarak kapitalizmin
devresel gelişmesinin bit-
tiği, bunun yerine

menliğine karşı yabancı er-
kadeşlerimizle birlikteyiz.

TÜRKİYE SOSYAL TARİH ARAŞTIRMA VAKFI
TÜSTAV

Türk halk edebiyatı ve folkloru alanında dünyanın sayılı bilim adamlarından biri olan Profesör Dr. Pertev Naili BORATAV 1907 yılında doğdu. Türkiye'de çeşitli üniversitelerde öğretim üyeliği yapan ve halen Fransa'da yaşayan Boratav'ın, Türkçe ve çeşitli dillerde yayınlanmış eserleri, incelemeleri bulunmaktadır.

3000-3500 masalın katoloğu yapılmıştı ve Almanya'da Almanca olarak yayınlandı. Son derlemelerimizi de 1970'de yaptık. Ben 1952 ile 1965 arasında Türkiye'ye hiç gitmedim. 1964'de eşim Hayrünisa gitti ve derlemeler yaptı. Ondan sonra çeşitli yıllarda beraber giderek, daha birçok derlemeler yaptık. Yani Dil Tarih Fakültesi'nden ayrıldıktan sonra da epey masal derlemiş olduk.

"Türk masalları Türk halkının yaşayışını, düşüncelerini, tenkitlerini anlatır."

A.Özenç: Peki sizden sonra, folklor-masal konusunda araştırmalara gidenler oldu mu?

P.N.Boratav: Var, var tabii; ne yazık ki bir Erzurum Üniversitesi önem veriyor bu halk bilimi konularına. Onların çok zengin derlemeleri olsa gerek. Öteki üniversitelerde, örneğin Ankara Dil Tarih Fakültesinde benim başla-

P.N.Boratav: Evet, "Nasreddin Hoca". Şöyle; "Nasreddin Hoca fıkraları için kaynak kitap" diye birşey olacak. Onunla ilgili bir tasarı hazırlamıştım. Bu, Boğaziçi Üniversitesi Halk Bilimi Yıllığında, 1975'de basıldı. Oradaki tasarıya göre, bugünkü hazırlıklarım sürüyor. Bu çalışma, ta eski yazmalardan, günümüze kadar olanları kapsayacak. 15. yy'dan, 19. yy'a kadar. Yazıya dökülenleri de içine alan bir araştırma. Nasreddin Hoca fıkralarından çeşitli derlemeler yayınlandı. Yayınlandı ama, bunlar öyle derin araştırmalara dayanmıyordu.

A.Özenç: Sayın Boratav, bugün Türkiye'de masalı karakterize eden ve onun belirleyici çizgisi sizce nedir? Ve masal daha çok neyi anlatır?

P.N.Boratav: Türk masalları, Türk halkının yaşayışını, düşüncelerini, tenkitlerini anlatır. Terbiye prensiplerini ele alır. Ama yalnız Türk masalı yapmaz bu işi. Bütün masallar bu gayeyi güder. Türk masalının belirleyici öğelerine gelince: Örneğin Federal Almanya'da yayınlanan Yücel Feyzioğlu'nun işlediği "Keloğlan". Bu Türk masallarına özgü bir tiptir. Sonra "Köse" vardır. Masal bir türdür aslında. Özellikle olan bir tür. Bunlar halkın anonim yaratmalarıdır. Ve bunların arasında, türkü, mani vardır. Efsane, ağıt vardır. Aşk hikayelerinden "Kerem ile Aslı" v.b. Bir de masal var. Masal kısa hikayedir. Çoğu milletler bunu

göstermişler. Yani toplum içindeki belli çatışmaları verir, onları konu alır. Destana gelince, destan halk hikayesine dönüşünce, topluma içindeki olayları da kapsamına almıştır. Fakat destan, uzun bir süreyi içine alır. İki-üç kişinin hayatı v.b. Çoğu destanlar, yaşadığına, olduğuna inanılan olaylardan oluşur. Ama masal öyle değildir. Masal daha baştan itibaren, olmamış, zamanı olmayan, herhangi bir yerde geçmemiş şeyler olarak anlatılır. Yani daha baştan yalan olduğu belirtilerek aktarılır. Masalçı, onun uydurma olduğunu önceden söyler. Örneğin: "O yalan bu yalan, fildi yuttu bir yılan", "Ben anamın beşiğini tıngır mıngır sallarken." gibi. Onun için masallarda ejderhalar, peri kızları vardır. Cin'ler vardır. Öbür taraftan tabiat üstü şeyler de vardır. Ama onlar uydurma hikaye gibi anlatılır. Adı belirli bazı yazarlar bu masal öğelerinden zaman zaman yararlanmışlardır. Romanlarında olsun hikayelerinde olsun, masala başvuran yazarlar olur...

P.N.Boratav'a yöneltmeyi tasarladığım sorular bitmişti. Ancak sohbetimiz bir türlü bitmiyordu. Türkiye'den konuştuk bir ara, YÖK uygulamalarından konuştuk. Ne var ki, zaman da ilerliyordu durmadan. Tekrar teyplerimizi, fotoğraf makinalarını toparlayıp kalktık ayağa. İki "genç ihtiyar", iki samimi, güleç yüzü geride bırakarak koyulduk yola. Paris'in o İstanbul'u aratmayan bozuk trafiğine girerek ilerledik şehrin merkezine doğru...

Tuncel KURTİZ "Gümüş Ayı" ödülünü aldı

Uzun yıllardır yurtdışında yaşayan sinema ve tiyatro oyuncusu **Tuncel Kurtiz 36. Berlin Film Festivali'nde "en iyi erkek oyuncu"** seçilerek "Gümüş Ayı" ödülünü aldı. Tuncel Kurtiz bu ödülü bir İsrail filmi olan "Kuzunun Gülücüğü" adlı filmdeki başrol oyunuyla kazandı. Festival sırasında eleştirmenlerin pek şanslı görmedikleri bu filmle dalındaki en büyük ödülü Tuncel Kurtiz'in kazanması büyük bir başarı olarak değerlendiriliyor.

Tuncel Kurtiz ise aldığı ödülü şöyle değerlendiriyor: **"Bu ödül benden çok, filmin yönetmenine, Türküyle, Arabıyla, Yahudisiyle tüm Ortadoğu'ya, Hilmi'nin şahsında Ortadoğu insanına verilmiş bir ödül olarak kabul ediyorum."**

Dünyaca ünlü sinema oyuncusu **Gina Lollobrigida'nın** başkanlığındaki jüri yalnız film dalında verilen "Altın Ayı" ödülünü ise, Federal Almanya yapımı "Stammheim" adlı filme verdi. "Baader Meinhof Grubu"nu anlatan filmin ödül alması halen sürmekte olan geniş tartışmalara neden oldu.

İsviçreli ressamlar Orhan Taylan'a resim malzemesi gönderdi

20 Şubat'ta toplanan "Trakt B" isimli İsviçreli ressamlar grubu, Zürih'te yaptıkları genel kurullarında, ülkemizin tutuklu barış savaşçısı, ressam Orhan Taylan'la dayanışma kararı aldılar. Aralarında **Maja Klemm-Stockmann, Rosina Kuhn, Heien Branger, Jürg Schwermann, Rico Mattioli, Samuel Scherrer** gibi sanatçıların yer aldığı 28 imzalı bir protesto mektubunu da Kenan Evren ve Turgut Özal'a

gönderen sanatçılar meslektaşları Taylan'ın barışı savunduğu için mahkum edildiğini oysa barış savunmanın insanlık suçu değil, insanlık görevi olduğunu belirttiler. Aralarında topladıkları çeşitli resim malzemelerini de tutuklu meslektaşlarına gönderen sanatçılar, ayrıca Orhan Taylan'a gönderdikleri ortak imzalı mektuplarında barış için resim yapan sanatçıların Taylan'ı unutmadıklarını belirttiler.

14. Mart 1986

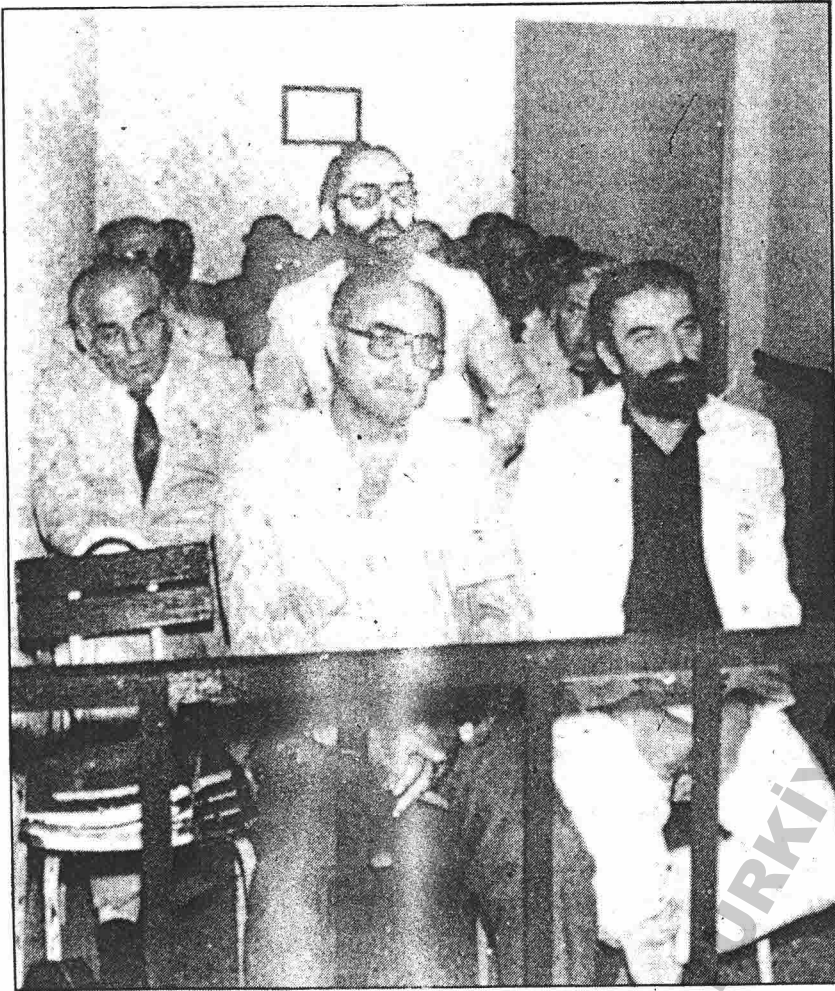
T. Postası

Mahkemesi'nde yargıç önünahkeme salonunu bir de-önüştürdüler.

Dava başladı...

56 aydınlar rejimi yargılıyor !

Yargılanan 56 aydın arasında yer alanlardan (soldan sağa) Necdet Uğur, Turgut Kazan, Murat Belge ilk sorgu sırasında samik iskemlesinde

İngiltere'de barış hareketi lideri Kent aydınlarımız için nöbet tuttu

İngiltere barış hareketinin en önemli liderlerinden CND örgütü Genel Sekreteri, din adamı Bruce Kent, 19 Ağustos Pazar günü, Londra'nın ünlü Trafalgar Alanı'nda, Edith Cavell

Anıtı'nın atınada dört saat süreyle, Türkiye'de aydınlara ve Barış Derneği yöneticilerine özgürlük" istemiyle tek başına uyarı nöbeti tuttu. Mahmut Dikerdem'in çok büyük boy bir portresinin ve CND örgütünün konuya ilişkin isteminin yer aldığı panoların önünde nöbet tutan Bruce Kent'i Londra Belediye Başkanı Ityd Harrington, İngiliz İşçi Partisi'nin eski lideri Michael Food, tiyatro yazarı Harold Pinter ve eşi ile Türkiye barış savaşçıları adına dört kişilik bir komite ziyaret ettiler.

İsviçre'nin en saygın demokratları aydınlarımıza destek verdi

İsviçre'nin en tanınmış demokratları ülkemiz aydınlarının "dilekçe" ile açıkladıkları istemleri destekliyor ve aydınlar hakkında dava açan faşist rejimi kınıyorlar. İsviçre'de yürütülen dayanışma kampanyasına bu güne kadar imzalarıyla destek verenler arasında, Avrupa Konseyi üyesi hukukçu ve milletvekili Dr.Josi Meier, Tekstil, Kağıt, Kimya İşçileri Sendikası başkanı Ewalt Kaeser, tanınmış yazar Otto F.Walter, Sosyalist Parti Wallis kantonu milletvekili Thomas Burgener, yazar Maurice Chappaz, Radikal Parti üyesi Arthur Bender, Sosyalist Parti milletvekillerinden Françoise Balmer, yazar Germain Clavien, IEP Genel Sekreteri Armand Magnun, gazeteci Vreni Burcher bulunuyor.

OYA BAYDAR **Yorum**

Ve birgün, bir karınca...

24. Ağustos 1984
T. Postası

lerde sürükleniyor, dövülüyor iş-ten atılıyordu. Biz de işe başladığımızda, fabrikanın bir yetkilisi şöyle dedi. "Dikkat edin burada gavurlar var", yani sendikacıları bize gavur diye tanıttılar. Ve onlara saldırmamızı, aramızda konuşur-mamamızı istediler. Ancak biz kısa zamanda patronun "gavur" diye nitelediği insanların amaçlarının bizim haklarımızı savunmak oldu-ğunu anladık.

İşçiler arasında gerçek sendika-ları CGT'de örgütlenme kısırılan başlayınca patrona boz durmadı. CGT örgütlenmesi yapan kişilere terör estirmeye başladı. Sendikal çalışma yapan işçileri, "iş güvenli-ğini bozdu, olay çıkarttı" diye işten attılar. İş sırasında işçilerin dolap-ları kırıldı, elbiseler alındı. Tulum-la kalan işçilerin eve gitmesi müm-kün değildi. Çünkü tulumlar pat-

Haydar Saltık İsviçre'de protesto ediliyor

İsviçre'nin başkenti Bern'e bü-yükelçi olarak atanan, 12 Eylül darbesinde önemli rol oynayan emekli Orgeneral Haydar Saltık İsviçre'de istenmiyor.

Haydar Saltık'ın büyükelçi ola-rak atandığı duyulur duyulmaz İsviçre'de yaşayan ilerici, demokrat kişi ve kuruluşlar İsviçre kamu-yuna Haydar Saltık'ın gerçek yü-zünü teşhir etmek için harekete geçtiler. İsviçre hükümetinin Hay-dar Saltık'ın büyükelçilik görevi-ni kabul etmemesi ve bu atamanın Avrupa'da protesto edilmesi için girişilen eylemler arasında birçok ilerici kişi ve kuruluşu başvur-manın yanında afişleme, uyarı nö-betleri gibi eylemler de var.

Bilindiği gibi Orgeneral Haydar Saltık 12 Eylül darbesinin gerçek-leştirilmesinde büyük rol oynamış, Milli Güvenlik Konseyi adı altında kurulan cuntanın genel sekreterli-ğini yapmıştı. Anayasa oylamasın-dan sonra Evren cumhurbaşkanı, cunta Cumhurbaşkanlığı Konseyi görünümünü alırken de Saltık 1. Ordu ve İstanbul Sıkıyönetim Ko-mutanlığına terfi ettirilmişti. 1985 ağustosunda emekliye ayrılan Sal-tık için daha o zamanlar isteyeceği bir ülkeye büyükelçi olarak atana-cağı haberi gazetelerde yer almıştı.

sansın, ikimiz de eşitiz" Bu düşün-ce tarzı benim için oldukça komü-nist bir düşünceye benziyor."

Bochum'da mezbaha sahibi Helmut Stephan'ın işçi temsilcisi Hulusi Hatipoğlu'na göndermiş ol-duğu 22 Kasım 1985 tarihli ihtar mektubu bu sözlerle son buluyor-du. İşverenin süresiz izin vererek işten uzaklaştırdığı Hatipoğlu mahkeme kararı ile tekrar çalışma-yaya başlıyordu. Türkiye Postası mu-habiri Semih Can'ın Hulusi Hatip-oğlu ile yapmış olduğu röportajı sunuyoruz.

Türkiye Postası: İşçi ve işveren arasındaki kimi sorunların son günlerde daha da keskinleştiğini tanışmamızın hemen başında belirtiniz. Bunlar nedir? nasıl gelişti? açıklarmısınız?

Hulusi Hatipoğlu: Önceleri bu iş-yerinde ilticacılar ve turistler kaçak olarak saat ücretleri 6-7 marktan günde 10-12 saat olarak uzun süre çalıştırılmışlar. Bu arkadaşlarımız "kaçak" çalıştırılmalarından dola-yı olacak sendikalaşma yönünde hiçbir adım atmamışlar. Sonraki yıllarda ise turistlerin kalıcı olma-ması ve diğer ilticacı arkadaşların F. Almanya hükümeti tarafından ülkelerine sürülmesiyle birlikte iş-yerinde, işgücü açığı ortaya çıkmış ve işveren bu boşluğu bu kez kadrolu işçiler alarak doldurmuş..

Türkiye Postası: Özür dilerim. Sözüünüzü kestim, işyerinin son durumu ve işçiler hakkında biraz bilgi verebilir misiniz?

Hulusi Hatipoğlu: Söyleyecektim zaten... Bu firma hayvan iç organ-larını kesip, ayıran, temizleyen ve elde ettiği bu malları iç ve dış ül-kelere ihraç eden küçük bir işlet-medir. Burada yaklaşık 60 yerli-yabancı işçi çalışıyor. Bu sayının 45 kadarını da Türk işçisi oluşturu-yor. (Genellikle kadın arkadaşları-mız) Eskiden olduğu gibi bizler-de bugün günde 10-12 saat çalış-tırılıyor. Cumartesileri normal iş-günü olarak belirlenmiş durumda. Saat ücretlerimiz 7-9 mark arası değişiyor. Yıllık izinlerimiz 18 gün olmasına rağmen bize ayniyeten izin parası ödenmiyor. İş malze-meleri: Bıçak, önlük, iş elbisesi gibi tarafımızdan karşılanıyor. Sağlık durumlarımız işler acısı... İşte tüm böylesi saymakla bitiremeyeceği-miz durumların düzeltilmesi için tek çözüm yolunu sendikalaşmak-ta gördük.

Türkiye Postası: Siz önceden hiç sendikal çalışmalarda bulundunuz mu? Kimi adımlar attık diyorsu-

hayet sendikalaşmanın önemini kavrayan işyerindeki arkadaşlarla bir komite kurduk ve bu komite belli tarihlerde toplanıp çalışmalara koyulduk.

Değişiklik oldu mu?
Hulusi Hatipoğlu: İki yıllık içerisinde tek değişiklik saat i-çerimizde oldu... Başka da ye-remenin, İşverenler Birliği'nd

Bochum'da mezbahada çalışan Hulusi HATIPOĞLU.

SENDİKACI GÖZÜYLE

Mücadeleyi yoğunlaştıralım

Gerici Kohl hükümetince uğraşısı veri-len, Çalışmayı Teşvik Yasası'nın 116. maddesinin değiştirilmesine karşı tepkiler FAC toplumunun her kesiminde genişleyerek sürüyor. Sendikal eylemlerin yanında, anayasa ve hukuk uzmanları, bir dizi eski politikacı ve emekli bakanlar da de-ğişiklik istemine karşı çıkıyorlar.

FAC kamuoyunda giderek artan tepkiye karşın, hükümet çevreleri de boş durmu-yor, sendikalara saldırıyorlar. Kohl, sendi-kaların eylemlerini "Sokaktan gelen bas-ku" olarak tanımlıyor ve buna boyun eğ-meyeceğini belirtiyor, CDU Genel Sekreteri Geissler, Frankfurt'daki DGB-Wallmann olayını çarpıtarak "DGB'nin sosyal barışı tehlikeye soktuğunu" söylüyor.

FDP sayısları ve Flick firması rüşvetçilerin-den eski Ekonomi Bakanı Lambsdorf bir televizyon söyleşisinde hepsinden baskın çıkarak, Frankfurt Belediye Başkanı Wall-mann'a DGB'nin yeni yıl davetinde saldı-ranların IG Metall'li olduğu yalanını ya-yıyor.

Hükümet çevrelerinin bu saldırıları ken-dilerinin sıkışmış oldukları köşeden kurtul-ma çabalarıdır. Çünkü IG Metall sendika-sının çağrısına uyarak 10.12.85 tarihinde tüm FAC düzeyinde bir saatten, 16 saate kadar iş bırakan 500 binden fazla yerli

ve yabancı e-likle CDU içi ve organları getirmiştir. H yağmaktadır

Bunlardan temsilcilerinin yinden" (Bu 5, CDU/CSU diği bu kurum yönetilen Be şiklik taslağı

Başka bir yönetim kur ması ve bu la kendi hük Örneğin, CE netimi de-ğiş tirmektedir.

Ayrıca, Cİ olan CDA'da da, bu kuru lü olduğu N oy birliği ilk karşı çıkılm eleştirilmek FDP'ye boy çıkarlarıyla, gerektiği be legeler top

31 Ocak 1986

T. Postası

vermek amacıyla yeniden başlatıldığı infazlar Batı Avrupa demokratik kamuoyunu harekete geçirdi.

Dev Yol üyesi İlyas Has'ın idamının duyulmasının hemen ardından Fransız Komünist Partisi'nin merkez yayın organı l'Humanité gazetesi "Türkiye'de Demokratlar İdam Sehпасı"nda başlığı ile geniş bir haber yayınladı. l'Humanité'nin birinci sayfasında ayrıca Evren'i sivil devlet adamı kılığında gösteren bir fotoğrafla çarpıcı bir darağacı fotoğrafı bir arada yayınlandı ve "Beyaz Eldivenli Cel-

lendi ve demokrat Fransızlar telgraf ve imza kampanyaları ile Türkiye Büyükelçiliği'ne baskı yapmalarını önerdi. Marchais çağrısında infazların yeniden başlatılmış olduğuna dikkati çekti ve "Türkiye halkının dört yıldan bu yana yaşadığı dram artık çekilmez durumdadır. Ölüm cezasına çarptırılanlar kurtarılmalıdır. Tutukluların özgürlükleri sağlanmalıdır. Cinayet, işkence ve baskılar durmalıdır" dedi.

Aynı demokrat dayanışma etkinlikleri çerçevesinde Federal Almanya'da FI-

imzası ile gönderilen mektupta 7 Ekim Dev Yol sanığı İlyas Has'ın idam kararının, TBMM'nce onaylanarak infaz edildiği belirtilerek Özal Hükümeti'nin kuruluşundan bu yana askeri mahkemelerde istenen ve verilen idam kararlarının kısa bir dökümü yapıldı. Mektupta Evren'in Doğu gezisinde "Bunları asmaya-cak da cezaevine koyup besleyecek miyiz?" biçimindeki en küçük bir hukuk kavramı ile bağdaşmayan sözlerine de yer verildi ve Türkiye'de bir genel af için yardımcı olunmasını istedi.

medi. Beraat etmenizi için anti-komünizm yapmayı kabullenmeniz, sosyalist sistemin, barışın savunucusu değil cellatlarından "biri" olduğunu söylemeniz yeterliydi. Bunu pek hünerle, pek hınzırca ima ettiler.

Evet, "çok şey" değil! İstedikleri: Biraz anti-komünizm, bir miktar anti-sovyetizm, yeterince faşizmi kabuleniş... hepsi bu. Ardından özgürlük ve belki de "İade-i İtibar"!

Mektubuma buradan tiyorum sayın Dikerdem yerlerde karşılaşmaz bir inancım var mızda gene "kay hoşçakalın efendim! Hoşçakalın ağab

İsviçre Katolik Piskoposu'ndan çok etkili bir dayanışma

İsviçre katoliklerinin en üst düzeydeki otoritesi Piskopos Norbert Brunner, Türkiye'de Aydınlar Dilekçesi'ne imza koyan demokratlar, Barış Derneği yöneticileri, sendikacılar ve binlerce yurtsever uygulanan baskıları, günlük uygulamaya dönlüşen işkenceleri açık ve sert bir dille kınadı. Piskopos Brunner bu amaçla yazdığı iki sayfalık mektubu Türkiye'nin Bern Büyükelçisi Doğan Türkmen'e gönderdi. Mektupta her türlü işkencenin, insan haklarını ve hukukun üstünlüğü ilkesini zedeleyen uygulamaların hemen son bulması isteniyor. Piskopos Brunner bu girişimi ile ilgili olarak İsviçre-Türkiye Dayanışma Komitesi'ne de bir mektup göndererek bilgi verdi ve dayanışma dileklerini yineledi. Piskopos, İsviçre'nin en önemli ve etkin din adamı olmasının yanısıra Vatikan'da da ağırlığı olan bir kişi ve öngörülleri İsviçre hükümetlerince her zaman ciddiye alınmakta.

Piskopos'un mektubunda dikkati çeken bir başka konu da Türkiye'deki dinsel azınlıklara özellikle Hristiyan (Ortodoks) Süryaniler'e yapılan baskılara karşı çıkması. Brunner bu konuda İsviçre Caritas örgütüne de bilgi verdiğini mektupta belirtiyor.

Avrupa Parlamentosu, TBMM delegasyonunun, karma komitelere katılmasını kabul etme

Avrupa Parlamentosu Dikerdem'e özgürlük

Avrupa Parlamentosu'nun 11 Ekim Perşembe günü yaptığı oturumda, Türkiye yine gündeme geldi. Olaylı geçen oturum sonunda, Avrupa Parlamentosu Türkiye Büyük Millet Meclisi'nden (TBMM) bir delegasyonun katılımıyla seçilecek komiteye işlerlik kazandırmayı kabul etmedi. Bunun yanısıra, Avrupa Parlamentosu, birisi idamlar ve öteki de Mahmut Dikerdem'le ilgili olarak iki karar daha aldı. Birinci kararda, seçimlerden sonra İlyas Has'ın şahsında ilk idam cezasının uygulanmasından duyulan infial ve başka idam mahkumlarının durumundan duyulan kaygı dile getirilerek sıkıyönetim mahkemelerinin rejime karşı olanlar hakkında zincirleme idam kararları vermekte oldukları belirtildi. Kararda Türk makamlarından idam cezasının durdurulması istendi ve Parlamento Başkanı, Cumhurbaşkanı Kenan Evren nezdinde girişimde bulunmakla görevlendirildi. İkinci kararda, tüm uluslararası protestolara rağmen Mahmut Dikerdem'in tutukluluk halinin sürdüğü, çağdışı hapis hane şartları yüzünden Dikerdem'in sağlığının bozulduğu ve Avrupa Topuluğu'nun Dikerdem'in akıbetiyle ilgilenmek yükümlülüğü altında olduğu belirtilerek, topluluk üyesi ülkeler dışişleri bakanlarından Dikerdem'in salıverilmesi için girişimde bulunmaları istendi. Ayrıca, Avrupa Parlamentosu'nun bu oturumunu izlemek için gelen Türk Parlamento delegasyo-

Fransa'da, 12 Eylül faşizmini protesto eylemlerinden biri.

nunun görüşme talepleri, Avrupa Parlamentosu yönetim organları tarafından reddedildi.

Avrupa Parlamentosu Türkiye Büyük Millet Meclisi Parlamento Komitesi sorunu ise Avrupa Parlamentosu'nun diğer ülkeler parlamentolarıyla kurduğu karma komisyonlara delege seçimlerinin yapılması sırasında ortaya çıktı. Bütün politik grupların aralarında vardıkları anlaşma sonucunda parlamento karma komitede temsil etmek üzere seçilecek delegasyonu saptayacak, ancak komiteye işlerlik kazandırılması belirsiz bir saate ertelenecek, Türkiye'deki olumlu

gelişmelere, yani af vs. gibi gelişmelere bağlanacaktı. Bu karar madde madde oya konulduğunda gruplar arasındaki anlaşmaya rağmen sağ kanat parlamenterleri Türkiye'yle ilgili bölümün birinci paragrafına oy verip, ikinci paragrafa oy vermemeleri sonucu komiteye işlerlik kazandırmayı erteleyen bölüm üç oy farkla reddedildi. Bu durum, parlamentodaki ilerici ve demokrat parlamenterlerin şiddetli tepkisine yol açtı. Sosyalist Grup Başkanı SPD'li Rudy Arndt, Komünist Grup Başkanı Ceretti sağın bu iki yüzlü tutumunu kınadılar. Bu eleştirilere Liberal Grup Başkanı S. Veil de katıldı. Bu arada Yeşiller'in sözcüsünün Başkan

tarafından sözünü çıkmasına ve oturum neden oldu. Oturumunda bütün grup rak daha önce alınmış yeni bir karar metni karma komitede su'nda temsil edec ortaklık anlaşması konulması ve Türkiye parlamento tarafın geçirilmesinden so-

Son oturumda af sıra bu delegasyonun leplerinin parlamenterince reddedilmesi, bütün çabalarına demokratik kamuoyu bulmadığını göster bilir ki, seçimlerde muhafazakar çevre yulan sempati, zaman reddütlere bırakma misyonunun işleyi kabul etmek zorun güzel bir örnek. Ö ay içinde Dublin'de kanlar toplantısında Almanya'nın Türkl canlandırılması yö rilerin diğer ülkel görmemesi Özal-E hükümetlerini Tür demokratik "erdem" edemediğinin güzel

19 Ekim 1984
T. Postası